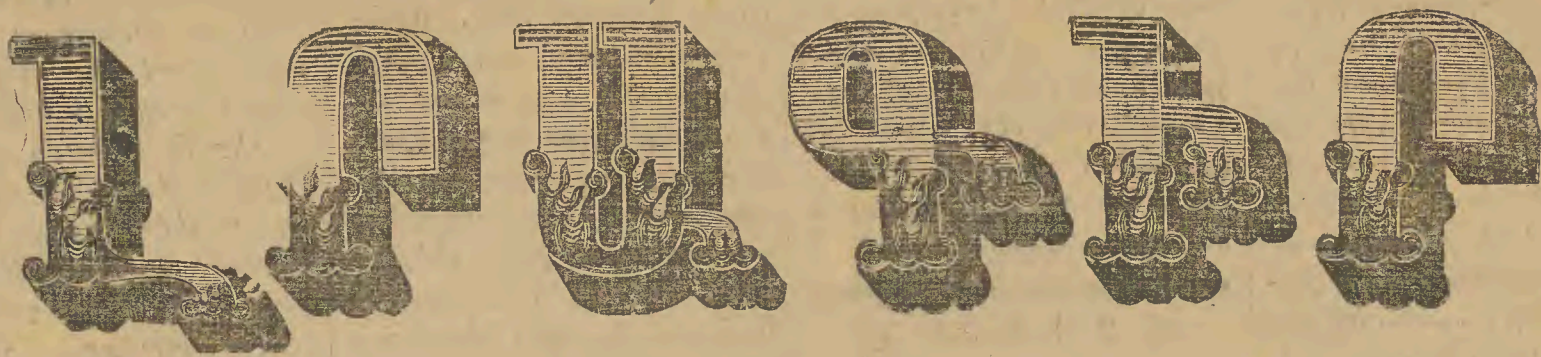

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՏՆՕՐԼՆ ԽՄԱՐԳԻՐ

ԵՒ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻՒ. Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

ԹԵՐԹԸ 40 ՓԱՐԱՅ

ԽՄԱՐԱՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Բերլինյէ Բաղար
Խոթ Խոթի գէմը Սամուր փոթ
Չոյ Թիւ 12

ՊԵՐԼԻՆԻ ԳԱՇՆԱԳՐԻՆ ՀԵՏԵԱՆԲԸ

Քաղաքագիտութեան մէջ աննախատեսութենէն գէշ բան չկայ, կըսէ սպանիացի քաղաքագէտ մը Պ. Բասթէլար, բայց չարիքը նախատեսելով հանգեւրձ՝ շուտով մը դուրս առաջ կը չկրնալ առնելէն աւելի գէշ բան չկայ:

Պերլինի ֆօնկրէին ոտորագրած դաշնագրէն, ինչպէս կ'ըկային իւր ատենագրութիւնքը, մինակ մէկ բան մը կ'հետեւի, այն է թէ բոլոր այդ պայմանագրութիւնք՝ հիմնական խորհուրդ մը միայն կ'ըստովնէ, աշխարհակալութիւնը:

Բոլոր այն խոշոր ու մեծ հընչիւն բառերը, օրինակի համար, սլաւոց պաշտպանութիւնը, քրիստոնէից ազատութիւն, պատերազմի նպաստ հարստահարելու, բոլոր ասոնք ուրիշ բան չեն նշանակեր աշխարհակալութենէ զատ, որ թերեւս Եւրոպան Ասիոյ մէկ բաժնէն ճիւղը պիտի ընէ վերջը:

Ինչ կուրծիւն պատեր է գաշխարհ, որ չէ կրցեր նշմարել Ռուսիոյ աչքին մէջ փայլող այդ փառքը, ինչքան տղէտ է եղեր աշխարհ ժողովրդոց բնական պատմութիւնն ալ չգիտնալու չափ, որոյ մէկ բնագրէն ցիկ նկրտումն եղած է Հիւսիսական տղերքը միշտ Հարաւ աշխարհակալելու մղել, և այս երկուքը ազգաց ծագումէն մինչև յորդ՝ ամեն անգամ ալ կրկնուած է:

Եթէ դայը փարախը մշտնելով ոչխարները կ'գիշատէ, ո՞վ է որ փարախին դուռը գայլին բացեր է: Անհեռատեսութիւնը գէշ բան է, իսկ նախատեսելն ու չկրնալ դարման մ'ընելը՝ ամենէն աւելի գէշն է:

Ինչ բրաւ Անգղիա, երբ այս ծանրակշիւ խնդիրները

պարզուիլ, մարդկային գաղափարները յուզիլ, պատմական աղբերն խլրալի կսկսէին, այն ինչ օգուտ քաղելիք վայրկեաններն արագ կանցնէին և ուսական յորդումն ալ այնքան մօտալուտ կերևար, ինչ բրաւ Անգղիա. — ճապարեց Սիւվէրի յրանցքին բաժնետոմսերը գնել, ցոյց տալով այսպէս՝ թէ Եւրոպայի տաղանապալից ճեղքն ածածին մէջ՝ Անգղիա մինակ իւր առևտրական շահերն ու ստամուքը յաղեցնելու տենչէն բռնուած է: Յախտենակա՛ն շահաւորա՞ւ մը: Պահպանողական (Թօրի) կուսակցութիւնը կ'կարծէր թէ Թուրքիոյ կառավարութիւնը պիտի կարենայ ինքզինքը փրկել առանձինն, ազատական (Ռիկ) կուսակցութիւնն ալ կ'կարծէր թէ՝ Ռուսիա քրիստոնէից ազատութեան պատերազմի մը պիտի ձեռնարկէր, փոխանակ արշաւանաց ու աշխարհակալութեան պատերազմի մը:

Այս երկուքն ալ հաւասարապէս խաբուեցան, որոց պատճառն այսքան սուղի կ'նստի այսօր թէ՛ իրենց և թէ՛ Անգլիոյ:

Լորտ Պիքքընսֆիլտ ֆօնկրէէն վերադարձին, ի պատիւ իրեն եղած խրախճանաց միջոցին, բնաւ թէ, Յիսուսի պէս զինքը լեւան վրայ հաներ էին, ատկէ օսմ կայսրութեան գեղեցիկ երկիրները ցոյց տուեր էին իրեն, բայց ինքը ատենցմէ բան մ'ալ չէր ուզած, Թուրքիոյ ամբողջութիւնը փրկելու համար, եւ իւր կարծածէն աւելի վստակած բլաւուն ալ իրր ապացոյց զինքն տալովութեամբ մոիկ ընտրելուն աչաց առջևը կ'գնէր Ռուսերուն դարձած այն բնդարձակ Պուլկարիոյ սահմանաց նեղնալն ու պատերազմական ծանր աուգանքին ալ թեթեցած բլաւը:

Բայց միթէ կարելի՞ բան է լրջութեամբ և անխռով լսել իր ֆուրքիոյ ամբողջութիւն կոչին զայն՝ որն որ իրօք ֆուրքիոյ բաժանումն ու պառակտումն եղած է: Ռուսիա իր ձեռքին տակ կ'պահէ Պուլկարիան, Ռուսիան ու Տօպրուսան, Յուստան սահմանադրու իշխող է, Սրպիա և Գարատաղ նոյն պէս, Աւստրիա Հէրսէքն ու Պօնտոն կառնու, Անգլիան կ'պարտէր և Ասիոյ պաշտպանութիւնը, և տակաւին կ'համարձակէն ըսել թէ՝ ամեն զոհողութիւնը ըրին՝ միայն թէ օսմ կայսրութեան ամբողջութիւնը փրկելու համար:

Ոչ, բիւր անգամ ոչ, ամեն բան զոհուեցաւ, այո՛, բայց ուրո՛ւ, — անհեռատեսութեան, անտարբերութեան և անհօգուտեան, որով դժուարութեանց յառնելը տեսան առանց լուծում և դարման մը կարենալ գտնելու: Ճշմարտը սա է թէ օսմ կայսրութիւնը լուծուեցաւ, ջլատեցաւ, և բեկորներու շեղջակոյտ մը դարձաւ, որոցմէ մէկ քանին առին ցանկացողներն, և մէկ քանին վրայ ալ դեռ ցանկութեան աչք կայ տնկուած: Ճշմարտը սա է թէ բոլոր այս բեկորներուն անհրաժեշտ բաժանումն ու բաշխումը՝ եւրոպական պատմութեանց միջև անվրկալի պատերազմ մը յառաջ պիտի բերէ: Ճշմարտը սա է թէ, այսպիսի պատերազմի մը նախատեսութեամբ՝ իւրաքանչիւր տէրութիւն իր գործին եկած ռազմագիտական յարմար գիրքն ու գիծը բռնեց, Ռուսիա առաւ ինչ որ պէտք ունէր իրեն՝ արձույ պէս ի հարկին կ, Պօլսոյ վրայ խոյանալու համար, Աւստրիա՝ ինչ որ յարմարկ' թուէր իրեն Սրպիան բռնել զսպելու, Անգլիա՝ ինչ որ պէտք ունէր, Սիբիոյ ու Ե-

գիպտոսի քով, իւր առիական կայսրութիւնը պահպանելու համար:

Ահա այս էր ֆօնկրէին բրածը: Չէ եղած երբէք ուրիշ գնապահագիտական արարք մը, որ այսքան դժգոհութիւն քաղած լինի: Ամենէն աւելի շահած կարծուողներն՝ ամենէն աւելի վրայ տուողներն եղան: Սրպիային գաղափարաց ու վսեմ սկզբանց համաբան ու փայլը, փրկարար ձեռնարկութեանց աղբիւրութիւնքը, բոլոր հոգ տորական արուեստն ու հմուք փարատեցան, ցրուեցան և մէջ տեղն ուրիշ բան չմնաց իրապէս՝ բայց եթէ զօրաւորաց և ու ժողովրդու միջև՝ տկարաց ու խոնարհաց երկիրներուն բաժանումը: Այլ ևս ոչ հարստահարեալներու բարօրութեան խօսքը կըլլայ, և ոչ ճնշեալներու բարեկեցութեան ու կազմակերպութեան. . . այլ յախտենական դիշերոյ խորին լուծեանն ու մթութեանը մէջ՝ դիակի մը ոսկերտութեամբ ժանիքներուն մէջ փշրող ու գիշատող շանց հայիւնէն ու բուրու սուր ճիւղն զատ ուրիշ բան չլուսիր: Ճակատագիրն իւր ամենայն ծանրութեամբը կ'ընէ մեր ամենուս վրայ, և գաղափարներն ու սկզբունքն տեղի կ'տան ուժոյ և զօրութեան:

Մեծ պատմութիւն մը մինչև այն բանը կընէ մարդկային ընկերութեանց մէջ, ինչ որ կընէ վիթխարի անասուն մը կոյր բնութեան մէջ, — մեծ կայսրութիւնը պզտիկ թագաւորութիւններն կ'ընելով կ'անախի: Անգլիան պատերազմ դրուութեան համար, ասոյն պատերազմ աշխարհակալութեան համար, Հոս ալ հոն ալ միշտ ամենէն զօրաւորագոյնն է յաղթական ելնողը, իրաւունք և արդարութիւն բնաւ նշանակութիւն չունելով հող:

Հետեւաբար Պերլինի քօնկ-
րէն հղած աշխարհակալութիւն-
ներն նուիրագործեց : Բայց բը-
մարդ աւելի կ'ըզմայնէ Սա-
լիզբերի յիշատակողին այն
մէկ խօսքը : որով տակաւին
Թուրքիայէն խոհակալութիւն
կ'յուսայ տեսնել՝ կատարուած
վերջին դէպքերէն և իրեն թո-
ղուած վիճակէն օգուտ մը քա-
ղել տկնկալելով : Ինչքան տղի-
տու թիւն կամաւ թէ աւամայ-
քնկերային շարժմանց և պատ-
մական օրինաց : Դեռ խոհակա-
նութիւն սպասե՛լ Թուրքիայէն
... Անկման մէջ գտնուող Ժո-
ղովուրդ մը իր բոլոր առաքի-
նութիւններն ալ կ'կորսնցնէ, և
ամենէն առաջ այն առաքիւնու-
թիւնը՝ որ անհրաժեշտ պէտք
է իրեն խոհակալ իւր քաղաքա-
կանութիւնը վարելու :

Իբր մեծ կայսրութիւն մը
մեռնելու վրայ կ'գտնուի, ամեն
բան զինքը կ'խռովէ, ուժգին
ցնցումներն խռնուելով այն
յիմար տենջանաց՝ որ յառաջ
կ'գան անցելոյն մեծութեանց
յիշատակէն և յաջող ապագա-
յի մը վստահութենէն : Յօշոտ-
եալ, ջլատեալ, ջրուեալ դա-
ւառներով, մէկուն խնամակա-
լութեան տակ զրուած, միւսին
ստրկութեան լուծին ենթարկ-
եալ, Տաճկաստան կ'սարսռի
վիշտէն և իւր այս սոսկալի
յուզումնքն ալ կ'հաղորդէ Եւ-
րոպայի : Այս է օրէնքը՝ զոր չէ
կարող եղծանել ոչ ունէ մարդ-
կային կարողութեան քմահա-
ճութիւնը, և ոչ ալ յեղեղուկ
բաղդի մը հաճութիւն :

Յաճկաստան այսօր կեցած
է մէջ տեղն աշխարհիս վրայ,
իւր շուրջը պատերազմ ցտնե-
լու : Բայց անոնք որ շահաւոր
ելան՝ գոնէ ասոնք զո՞հ եղած
լինէին : Եթէ մեծ տէրութիւնք
իրենք գոհ ըլլային, գոնէ կա-
րիկի կըլլար այդ ահագին պա-
տերազմին առաջին առնուիլ :
Իսկ ոչ Դերմանիա, ոչ Աւստրիա,
ոչ Հունգարիա չեն կրնար ան-
խռով տեսնել Դանուբի Ռուսի-
ոյ ձեռքն անցնիլը, ոչ իտալիա
կրնայ չըջարանալ Աւստրիոյ և
Ռուսիոյ ընդարձակուիլը տես-
նելով, որ աղբայնութեանց
ջնջումն ըսել է, ոչ Գաղղիա կըր-
նայ աւտորրեր մնալ իր վաղե-
մի թշնամոյն Ռուսիոյ ընդ-
արձակմանը իւր նոր անհաշտ
թշնամոյն Գերմանիոյ խար-
դաւանութեանցը շնորհիւ, և
մինչև իսկ Սպանիա վիշտ կ'ըզ-
դայ տեսնելով իւր ճիպարալծա-
րը յախշտակիչի մը ձեռքն ան-
ցած, որն որ Սիւվէրի շրանց-
քին խնամակալութեամբն ալ
չգոհանալով կ'իպրոսի մէջ ալ
կ'հաստատուի :

Ասոնց գէմն առնելու կա-
րող բան մը եթէ կայ՝ այն ալ
աղբայնութեանց սերտիւ իրա-

յու հետ միանալով հո՞ծ դաշ-
նակցութիւններ կազմելն է, ա-
ռանց որոյ ամենքն ալ պիտի
կրնան ու կորնին վիթխարի
պետութեանց մէջ, և այս ճա-
կատագիրն անխուսափելի է,
տկար ու անմիաբան ազգաց և
Ժողովրդոց համար :

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Ունիայէն հասած վերջին
մասնաւոր տեղեկութիւնք կը
ծանուցանեն թէ, անցեալ շաբ-
թու Սիսի և Ատանայի մէջ տե-
ղը Գօզան օղլու Ահմէտ բաշայի
ապստամբ ձիաւորացը դէմ իշ-
դէթ բաշայի զօրաց մղած պա-
տերազմին մէջ, ո՛ր գիտէ ի՞նչ
տեսակ սխալմամբ, եօթնի չափ
հայազգի կտրիճներ սպաննուե-
րն :

Լուր կայ եղեր որ Ռուսաւո-
տանի մէջ և-Յ ամէն ի վեր ի
նպաստ Գօզանի հանգանակու-
թիւններ ըլլալով, Ժողովուած
գրամական հատոյթն և մեծա-
քանակ մթերք, չեմք գիտեր
ի՞նչ ճանրով Ահմէտ բաշայի
զրկուել է, թերևս Անգղիոյ
(կիպրոսի) քթին տակ կիլիկիոյ
մէջ ապստամբութիւնը տարա-
ծելու և շարունակելու համար :

Հաճելի Հայերն իրենց ա-
ռաջնորդ Յ. վարդապետին յոր-
դորանօքը զինուորին են օմբո-
րաց օգնելու համար, և իրենք
են եղեր Սիսի և Ատանայի մէջ
տեղը՝ Ահմէտ բաշայի ապստամ-
բաց խմբին մատակարար Արաբ-
կիրցի վէզնէտար Մէհմէտ ա-
ղան բռնելով բանտարկողը :

Խառն Ժողովը վաղը ի Ղա-
լաթիա նիստ պիտի ընէ, Հա-
յաստանի դատաւաց անդոր-
րութիւնք վերահաստատելու
համար Դրան և դեռպանոց մօ-
տողը, վարչութեան ինչ կերպ
միջոցներ ձեռք առնուլ պէտք
լինելուն վրայ խորհրդակցելու :

Ըստ մեզ ամենէն կարճ, ազ-
դու, գործնական և ճշմարիտ
միջոցը սա՛ է թէ, վարչութիւ-
նը բացէ ի բաց ըսելու է գա-
ւառացի Հայոց թէ ինքք բան
մ'ալ չկրնար ընել, իսկ մ'ա-
պարդիւն թագրիրներ և դես-
պանաց շրջաբերականներ զրկե-
լէն զատ, և թէ իրենք այլևս
ուէ յոյս մը չդնեն այն տե-
սակ պաշտօնական թղթակցու-
թեանց վրայ :

Ուստադնացութիւնն ամեն
տեղ և ամեն ժամանակ կրօնա-
կան և սրբադան ուղեւորութիւն
մը նկատուած է : Դժբաղդաբար
մեր ազգին մէջ երթալով լիտի
և անպարկեշտ սօսաղաճառնե-
րու և զբօսանաց կերպարանք
մ'ստանալու վրայ է :

Նիկոմիդիայէն անախորժ
լուրեր կ'հասնին մեզ, Արմաշ
գացող ուխտաւորաց՝ յիշեալ
քաղքին մէջ ցոյց տուած ան-
վայել բնութեանցը վրայ : Ասոնք
փոխանակ ամենայն պարկեշ-
տութեամբ ու պատկառանք
ուխտադնացութիւն ընելու,
բնդհակառակն Բաքոսեան և
Սանգարամետական խրախճա-
նաց զիմելու պէս, թմուկնե-
րով ձնծղայներով, օղիի շիշերով
ևն. իզմիտ կ'հասնին, և գիշերն
իջևանելու տուն կամ պանդոկ
չուղելով վարձել, հարկաւոր
անձինք, ընտանեօք ազգային
վարժարանք բռնի բանալ տա-
լով հոն կիջեանին, և որպէս
թէ ազգային շէնքերն զինե-
տուն կամ զբօսարան մը եղած
ըլլար, կսկսին գոռացնել լիտի
երգերով, անորդ նուագադան-
ներով և անպարկեշտ խաղերով
ու ցոյցերով, կանանց և տղա-
յոց մէջ, այն աստիճան՝ որ
թաղ. խորհուրդն ու Հոգաբար-
ձութիւնը՝ իւր համազական խը-
րատուց անլսելի մնալն և իրենց
ալ նախատուելը տեսնելով, կրս-
տիպուին տեղական կառավա-
րութենէն ռատիկաններ ուղել,
որոնք գալով ուխտաւորաց մէջ
բարեկարգութիւնն ու պարկեշ-
տութիւնը կ'վերահաստատեն :

Յաւալի է որ ուխտաւորք,
իրենց այսպիսի անհաճոյ, ան-
վայել և անսաստ բնութեանցը՝
օտար իշխանութեան միջամտու-
թիւնը հարկ կընեն : Իսկ այս
անպատեհութեանը պատասխա-
նատուութեան մէկ մասն ալ
Արմաշու վանքին կ'վերաբերի,
որ ուխտաւորներն հրաւիրելով
հանդերձ, գոնէ օր յառաջ իր
միաբաններէն մէկը կամ երկու-
քը չղկեր իզմիտ, ուխտաւո-
րաց համար յատուկ իշխան մը
պատրաստելու, զի ինչ պարտք
ունի Նիկոմիդիա, որ Արմաշու
ուխտաւորաց համար իր վար-
ժարանաց շէնքը պարպելով ա-
տոնց յատկացնէ :

Այս մասին Արմաշու միաբա-
նութիւնը անպատեհաւ միջոց մը
խորհելու է, զի ուխտաւորաց
վերադարձին՝ Նիկոմիդիոյ մէջ
խայտառակութիւնը վերջին տո-
տիճանի հասնիլ կ'պատենայ :

Կարնոյ մէջ և չրջակայքը
Ռուսաց ետ քաջուելուն վրայ
մուկեանդ տաճկաց ընելակած
բռնութիւններն ու հրապարա-
կային սպառնալիքները ծանու-
ցանող՝ Կարնոյ առաջնորդ սրբ-
բազանին առ Պատրիարքարանն
ուղղեալ սեպտ. 11/13 թիւ հե-
ռագիրը Բ. Դրան հաղորդուե-
լուն վրայ, մեծ Եպարդոսն հե-
ռագրու տեղեկութիւն ուղած
ըլլալով այս մասին Կարնոյ դա-
ւառին կուսակալ Իսմայիլ Հագ-

գը բաշայէն, որ ներկա կ'գլխա-
նուի, այս վերջինն ալ սեպտ. 11/23
թուով հետեւեալ հեռա-
գիրը հաղորդէր Եպարդոսին :
«Կարին գտնուող Հիւսէյին
բաշայէն սեպ. 6 թուով ստա-
ցած տեղեկութեանց նայելով,
Հայազգի հասարակութեան մէջ
տեղի ունեցած յուզումնքն ու
տեգոհութիւնքը հիմնաւոր
պատճառ մը չունին, այլ պար-
զապէս կեղծ ցոյց մ'ըլլալէն
զատ, հասկցուած է նաեւ թէ
թելադրութեան ու գրգռու-
թեան մը հետեւանքն է :

«Ուստի Հայոց կրօնական
զրուխն ու երեւելիներն հրաւի-
րուելով, կուսակալական հրա-
մանք ամենուն ալ հաղորդուե-
ր և պատուէր տրուեց թէ, Ժո-
ղովրդեան մէջ իրարու դէմայս
տեսակ խռովայողարարքներ ու
գործեր յարուցանելէ ետ կե-
նալով, սիրով կենակցին :

«Այս իմաստիւ ալ հրամայ-
ուած ազգաբարոյթիւններն ու
ծանուցումներն՝ հարկ եղած տե-
ղերը փակցուեց ի տես հա-
սարակութեան, և Օվա գիւղն
ալ յատկապէս զիր զրկուելով,
հոն ալ անդորրութիւնը ապա-
հովութեան տակ առնուեցր է :

—Սոյն հեռագրին վերջին
պարբերութիւնը յայտնի ցոյց
կ'տայ թէ՛ այդ Օվա գիւղի ան-
գորրութիւնը վերգովող դէպքեր
յառաջ եկեր են, որոց առաջ-
քն առնուիլ պէտք է եղեր :
Ասկից զատ վերոյիշեալ հեռա-
գիրը, քանի որ չէ հերքած
Յարութիւն սրբազանի հոս հե-
ռագրած մուկեանդական բս-
պառնալիքներն ու բռնութեան
մէկ քանի դէպքերն, հետեւա-
բար իրաւունք ունիմք կարծե-
լու որ, սոյն վերի հեռագրին
մէջ յիշատակուած չէ թէպէտ,
բայց իմաստիւ Հագգը բաշան
հարկաւ հրաման զրկած ըլլալու
է որ թէ Հայոց երեւելեաց տը-
րուած սիրոյ և միաբանութեան
յորդորը՝ տաճիկ կղերիկ և ե-
րեւելիներուն ալ տրուի, և թէ
մուկեանդներուն քարոզած վը-
րէժնիդրութեան սպառնալիք-
ներն ալ դադրեցնել տրուին :

Գուրթալէնէն հետեւեալը
կ'զրեն Աւետաբերի :

Հնգամեայ սովը և ուրիշ
չատ անջող պարագայներ տը-
գէն գիւղս աղքատութեան
ծայրը հասուցած էին, բայց այս
տարուան մէջ, մանաւանդ այս
օրերս, պատահած գողութիւն-
ներն ու կեղեքումները գրեթէ
չատերը յուսահատեցուցած են,
վասն զի մէկ երկու տնգամ չէ
որ գողութիւն կ'պատահի, այլ
գրեթէ ամեն շաբաթ կ'պատա-
հի, և քիչ անգամ կ'պատահի
որ ճանրողք մ'առանց կ'զոհ-

տուեցու կամ հարստահարուե-
ցու իւր տեղը դառնայ:

Վեց չարախառն երբ իբր
20 անձինք Նիկոմիդիայէն գիւ-
ղըս կ'դառնային, հինգ Զէրքէզ
աւազակներ յիշեալ ճանքորդ-
ները կ'ապելով կողոպտեցին եւ
առին անոնց ստակն, բեռները,
հանդերձները, ոտնամանները
նաեւ գրաստները, կողոպտեալ-
ներէն Պէտիկեան կարապետ ա-
նուն անձը միայն իբր 40-000
դահեկանի մըստ ունի, վասն զի
աւազակները անոր Պօլսէն բե-
րած վաճառքները բոլորովին
առած են, նոյնպէս առած են
2 ձիեր, որոց տէրերը ձիավար
ըլլալով պարտքով առած էին
երեսն ձիերը, և հիմա յուսա-
հատեալ կ'պտըտին Այս գողե-
րուն միանգամ մինակ պատճա-
ռած մըստը 400-000 դահեկա-
նի կ'հասնի: Այս դէպքէն եր-
կու օր ետքը դարձեալ նոյն
տեղը 2 հոգի կողոպտուեցան
նոյն գողերէն: Կողոպտուողնե-
րէն միւսը Նիկոմիդիայէն էր:
Ասոնց վրայ հաղիւ մի քանի օր
անցաւ, քիչէս իբր 15 անձինք
կողոպտուեցան, կէօլ վազարի
ճանքուն վրայ, ուր ցորեն գը-
նելու կերթային, և գողերուն
տուին ոչ միայն գնելու ցորե-
նին ստակն այլև իրենց ոտնա-
մանները, զիւարկներն ու հան-
դերձները: Անցեալ շաբաթ մեր
գիւղացիներէն ու դրացի մահ-
մետական գիւղացիներէն ոմանք
դարձեալ Նիկոմիդիայէն գալու
ատեն կողոպտուեցան և գրաստ
մ'ալ առին: Կ'կարծուի թէ այս
գողերն ալ առջի Զէրքէզներն
են: Այս ճանաչներուն վրայ
այս տարուան մէջ ուրիշ այլև
այլ ատեններ ալ գողութիւնք
պատահած են: Ամիս մ'առաջ
Օրթագիւղիցի Յոյն մը Պրուսա-
յէն գալու ատեն աւազակնե-
րէն հրացանով զարնուելով մե-
ռաւ:

Մեր գիւղէն շատեր անց-
եալ տարիէն մինչև այս տարի
8 կամ 10 անգամ կողոպտուած
ու մեծամեծ միասններ տուած
են, և մէկ տարուան մէջ աւա-
զակացի գիւղիս պատճառած վը-
նասին գումարը 200-000 դահե-
կանը կանցնի: Ասի անգամ մը
նելի կորուստ է 700 տնուոր
գիւղի մը համար, որուն շահը
արդէն շատ քիչ է: Այս գողու-
թեանց իրաւաբանները ժամա-
նակին ուրոյն ուրոյն ծանուց-
ուած է տեղական կառավարու-
թեան, եւ կառավարութեան
կողմէն խաղարկութիւններ ե-
ղած են, բայց ի զարմ. Ոչ գո-
ղերը կ'գտնուին և ոչ ալ գո-
ղութիւնք կ'պակին: Վերջա-
պէս չկայ ապահովութիւն, եւ
այս պատճառաւ շատեր դուրս
ջնն ելնելու առաւտուրի կամ

գործի համար Ռոդոքի և կա-
ռավարութեան դիմել օգուտ
չունի:

Արդեօք երբ վերջ պիտի
տրուի յափշտակութեանց եւ
աւազակութեանց, երբ պիտի
գտնենք պաշտպանութիւն մեր
կենաց և բնչից: Տարիներ կ'ան-
ցընենք պաշտպանութիւն եւ
բարօրութիւն վայելելու յու-
սով, սակայն աւաղ, չարաչար
կ'խափուինք, Տեղական կառա-
վարութիւնք իբր անտեղեակ
ժողովրդեան թշուառ վիճակին
խտուի կ'պահանջեն տուրքը:
Ամենեւին չկայ խորհող թէ
խեղճ ժողովուրդը ո՞ւր կ'ից
ստակը, թէ շահածը ի՞նչ է, և
շահածը բաւակո՞ն է իւր բն-
տանեաց ոգեպահիկ հոցին:
Եթէ գողերը չեն առած զոյն
ձեռքէն: Մէկ գրիւ ցորենը որ
իբր 25 քաշ կ'կշռէ 130—140
դահեկան է: Օրական վաճար
ընդհանրապէս 10 էն մինչ 18
դահեկան է, և ամեն օր գործ
չգտնուիր: Հնգամեայ սովի
պատճառաւ շատ տուններ թա-
փուր են կտրախներէ: Գիւղին
մէջ եղ և կով միշտ կ'ջարդուին
տարափոխիկ ախտէ մը, և փո-
քը մաս մը միայն մնացած է,
ան ալ մէկ կողմէն կ'մեռնի:
Ծաղիկ ախտը սոսկալի կոտո-
րած կընէ գիւղիս մանկանց մէջ,
և թէ շատերը պտտուած տուած
են: Այս կիրակի (օգոստ. 20)
սոսկալի հարգի մը մի քանի
տուններ անգործածելի բըւաւ,
մէկ երկու տուն ալ մոխիր դար-
ձուց և ամբողջ բնտանիք մը
առանց տան և առանց հան-
դերձի մնացած է: Չմեռ կ'գոյ,
ուտելիք, հագնելիք և վառե-
լիք պէտք է, սակայն ասի եր-
բէք խորհող չկայ, վասն զի ներ-
կայ պակասները չեն թողուր
ապագային վրայ խորհելու: Այ-
սու ամենայնիւ ժողովուրդը
ինքնինքն շատ նեղը գնելով
ձեռքը ունեցածը ինչ որ է ծա-
խելով իւր կենսապահ հոցէն
կ'խորէ և կ'վճարէ իւր տասա-
նորդը և տուրքերը առանց
խորհելու իւր ձմեռն մէջ կը-
լու սովն ու նեղութիւնը:

Ժողովուրդը այս ամեն նե-
ղութեանց տակ ճնշուած կ'կե-
նայ շատ ժամանակէ հետէ եւ
իւր ճակատագրին առջև խո-
նարհելով գոհ պիտի բլլար, ե-
թէ կարող ըլլար գոնէ աղատ
ու անվախ երթալ իւր ուղած
տեղը գործ գտնելու և քիչ մը
ստակ շահելու և անով տէրու-
թեան տուրքը և իւր բնտանե-
կան պէտքերը լեցնելու: Հապա
ինչ բանք, երբ մարդիկ տեղ
մ'երթալու կամ գալու ատեն
կ'բռնուին զինեալ աւազակնե-
րու խմբերէ, և կ'տան ոչ միայն
գոթաբար և նեղութեամբը
բաժնի իրենց դոյնն շահը այլ նա-

և իրենց գրաստները, բեռները,
հոնդերձները, գիւարկները եւ
ոտնամանները, թող իրենց կրած
վախն ու արհաւիրքը և ընդու-
նած հարուածներն ու վէրքերը:

ԱՅԴ

Թղթագրամի գնոյն հետք-
հետէ կոտորելուն վրայ, յառա-
ջիկայ գշ. օրուընէ՝ թերթեր,
նուս ձեռքէ ծախուած հատին
գինը առ այժմ 1 դրչնոց ողջ
թղթագրամ ընել որոշած եմք:

ՀՅՈՒՍԳՐԱՍԼՈՒՐՔ

Այս առաւօր հասած

Լոնտոն 24.— Թայմզ կըսէ	
որ եթէ Անգղիա պատերազմ	
հրատարակէ Աֆղանիստանի դէմ,	
անկարելի է որ գարունէն ա-	
ռաջ ընէ զայդ:	
ԴՐԱՄԱԿԱՆ	
Բարիկ 25.— Գոց	12.70
Լոնտոն 25.— Գոց	12 9/16
Այս առաւօտ բացուեցաւ	43.25
Թղթագրամ	325.00
Բումբէլի	48.75

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բ. Դուռք երէկ պաշտօնէից
արտաքցի կարգի ժողով մը գո-
մարուելով, ներկայ կ'գտնուէին
նաեւ Ղազի Օսման բաշա, Տա-
վուտ բաշայի զօրաբանակին հը-
րամանատար Ֆուադ բաշա, Տա-
րը Շուրայի նախագահ Սամիհ
բաշա, Ֆէրիք Նէճիպ բաշա և
Պոստայի նախորդ հրամանատար
Հաֆէզ բաշա և ուրիշ շատ մը
զինուորական բարձրաստիճան ըս-
պայներ էր:

Կ'հաւատեն թէ խորհըր-
դակցութեան նիւթը՝ Հէրսէք
Պոստայի խնդիրն է:

— Թղթագրամին բարձմանը
վրայօք, տեղւոյս Պանքայներ-
րէն հեռագրաւ Եւրոպա հա-
ղորդուած պայմաններուն պա-
տասխանն հասած ըլլալով խըն-
դիրը երէկուան պաշտօնէից ժո-
ղովով մէջ նկատողութեան առ-
նուեր է, այսօր ալ նախարար-
ներէն և տեղւոյս երեւելի սե-
ղանաւորներէն բաղկացեալ
յանձնախորդը Գանձոց պաշ-
տօնատունը նիստ պիտի ընէ
այս խնդիրը վիճաբանելու հա-
մար:

— Հնդիկ իշխանազուններէն
իզպալ էլ Տօլա անուն իշխան
մը հետեւորդ ունենալով իրեն
հնդիկ, արաբ, պարսիկ, տա-
ճիկ, քիւրտ, քրիստոնեայ և
հրեայ ազգերէն Յական հոգի,
Պաղտատէն մինչև Իսկիւտար
ցամաքի ճոնքով մայրաքաղաքս
հասեր և անգղ. զեպանատու-
նէն իջեր է: Իշխանը գաղթա-
կաններուն և վիրաւորեալ զօ-
րաց ինպատ 20-000 անգղ. ոս-
կի տալ խոստացեր է:

— Աւստրիացիք Սրպիոյ սահ-
մանագիտոյն մօտ թուղլա և Պիւ-
էլինա քաղաքներն առնելով,
տպստամբ վիշկրատ քաջուեր
են, իսկ Չվօրնիք տակաւին կը
դիմագրէ եղիւր Աւստրիացուց:

— Ասիոյ բարենորոգմանց հա-
մար Սրբ. Հէրբիի կողմանէ Բ-
Դրան ներկայացեալ ձրագիրը
որոյ համար կ'ըսուէր թէ Սալ-
թանէն ալ ընդունուելով մօտ էք
գործադրութիւնը հրամայուե-
լու, այս անգամ կ'իմացուի թէ
տակաւին չէ ընդունուեր ոչ
Դրնէն և ոչ Սալթանէն, Եպար-
գոսն յայտներ է թէ՝ Սալթա-
նին և իւր կառավարութեան
բոլոր իղձն է այդ բարենորո-
գումները գործադրել, բայց
եթէ մեծ արգելք մը կայ՝ այն
ալ դրամի չգոյութիւնն է, ուս-
տի նախ այդ դրամը պէտք է
ճարել որ ետքն ալ բարենորոգ-
մանը գործադրուին:

Եթէ դրամով բարենորոգ-
մանը գործադրուէր հոս, 20
տարուան մէջ 250 միլիոն ոսկի
ձեռքերնիս անցնելէն յետոյ
թուրքիա այսօր Դրախտ կամ
Էլտօրատօ մը դարձած ըլլալու
էր, իսկ 1000 միլիոն ալ ունէ,
նանք՝ դարձեալ նոյն տերակ
ու անկարգ թուրքիան է:

— Ֆէրիք Պէյքըր բաշա
անգղիներէն լեզուաւ վերջին
տաճկա-ռուսական պատերազ-
մին պատմութիւնը գրած ա-
ւարտած լինելով, մօտ օրերս
պիտի հրատարակէ:

— Տեղական թերթերէն ու-
ժանք կ'ձանուցանեն թէ, արիւ-
րի պարիկներէն սուրբ հաւարող
գործակախներն այս անգամ մեծ
եպարգոսին աղերսագիր մը մա-
տուցեր են, յայտնելով որ ի
ոկգրանէ ի վեր իրենց պաշտօ-
նին մէկ ամսական չեն առած:
ուստի և հաշույ կարգադրու-
թութիւննիս տեսնուիլ կ'իշխի
Քաղաքապետութեան ձեռքը:
Եթէ ստուգիւ այդ գործա-
կախներն ամսական չեն առեր,
հարկ լըլլայ հարցնել 1) թէ
այսքան ատեն է ինչով կ'ապ-
րէին, և 2) թէ ո՞ր գացած է
ուրեմն արիւրի տրոց կէտը, երբ
հասութիւց մինակ մէկ մօտը կը
հասնի կըսուէր Քաղաքապետ
տութեան ձեռքը:

— Եղիպտոսի գանձը վերա-
կազմելու պաշտօնով հաստատու-
ուած եւրոպական յանձնաժո-
ղովք որոշէր է խտիվին տարե-
կան 100 հազար ոսկւոյ թոշակ
մը, յատկացնել, և Հայիմ բաշ-
ային ալ մինչև 35 տարի՝ 60
հազարական ոսկի վճարել տա-
լին, խտիվին անցած իւր կալ-
ուածական սեպհականութեան
ցը փոխարէն:

— Սերայէֆօյի իտալական
հիւպատոս Պ. Բէրտոլի սպան-
մանը վրայօք հետեւեալ մանրա-
մասնութիւններն կ'պատմուին:
Թրաքիքցի Էօմէր պէյ ա-
նուն տպստամբապետ մը, ուր
Պիտիլինայի մէջ աղոյշելու ջրա-
շարժ գործարան մ'ունի, իմա-
նալով որ Պ. Բէրտոլ ճանաչու
րած է Սերայէֆօ երթալու և
հետեւ ալ մեծագումար՝ ստակ
ունենալով, ուրիշ 8 տաճիկներ
բու հետ խօսք մէկ կընէ վրայ

յարձակելով զանի կողմը տեղադրելու օրինակները Գ. Բեքոտ, հետևապես Սերայեվոյ իմաստական մը Պ. Քրանթմէյէր անուն, իրեն ընկեր ունենալով, կառք նըստած՝ Պիտերիայի և Պոսնայի եղբորքէն կ'անցնէր, չարագործք վրան կ'յարձակէին, կառքէն դուրս կ'նետեն զանի և դուրսը կ'կտրեն:

Մինչդեռ ասպատակաց մէկ մասը հիւպատոսն սպաննելու կ'գրաւէր, միւս մասն ալ իւր ընկերովը վրայ կ'յարձակէր, բայց ասի կառքէն վար ցաակելով կ'վազէ կ'երթայ ինքը, զինքը Պոսնա գետը կ'նետէ: և լողալով դիմացի եզրը կ'ենէ, ու կ'ազատի, և անտառի մը մէջէն անցնելով կ'գայ Բովանիչի մէջ տաճկի մը տունը կ'ըստատանի, որ զինքը ամենայն մարդասիրութեամբ կ'հիւրընկալէ, և կ'երակուր ու անկողին մ'ալ կ'տայ գիշերն անցնելու:

Հետեւեալ օրը Քրանթմէյէր ճանրայ կ'ենէ, զինքը հիւրընկալող տաճկէն Բորմից մը փոխ առնելով ճանրու ծախքի համար, և ֆէս մը՝ կ'սրուսած գլխարկին տեղ գլուխը դնելու, իսկ իւմէր պէյ ապրատմապետը, որ իրեն մեղսակից 3 զարթիւններով նորա հետքը կ'ընտանէր, շատ չանցած դէմք կ'ենէ, և զանի կապելով Զէյթինօ-Բօլէ ըստած տեղը կ'տանի:

Հոն աւազուկները զինքն ալ կ'մտնեն և մարմինը Պոսնա գետին ավանցը վրայ կ'գցեն, Հեռեւեալ օրը իւմէր պէյ հրաման կ'ընէ կ'օրհալիսին 3 քըրիստոնէից, որ սպանեալ վաճառականին զգեստներն երթան վրայէն առնուի, բայց ասոնք կ'մերմէն երթալ:

Պոսնայի հեռագրագիր ծեբուն ձող մատակարարող Պ.Շլուքէր անուն վաճառական մը Սերայեվոյէն Զէյթին գաւառի, կ'իմանայ բոլոր այս հղելու իւնը, ուստի և իւմէր պէյի մեղսակից 3 զապլիւններուն չափն ունենին նշանակելով, կ'ենէ Գամագամին կերթայ և կ'ըսէ իրեն թէ զապլիւնի մը պէտք ունի որ հետք մինչև Պոսնա գալի Գալմագամն ալ Մօլլա-Պէկօլիչ-Տէրլիչ անուն զապլիւնի մը կը տայ իրեն, որն որ Պ. Շլուքէրի նշանակած 3 մեղսակից ոտիկ կ'անհերքէն մէկն էր:

Պ. Շլուքէր ոտիկանին հետ միասնից խօսակէն դուրս ելածին պէս, ուղղակի Զէյթին աւազուկէն պահագործուն հրամանատար՝ Մէնչիկ հազարագետին տունը կ'երթայ, և հետի գրտնուող զապլիւնի կ'մատեն իրրեւ մին՝ իստակաւ հիւպատոսն սպաննող չարագործաց: Մօլլա Պէկօլիչ նոյն ժամայն ձերբակալուելով, միւսին օրը իր միւս 2 ընկերն ալ կ'ընտան և կը բանտարկուին:

Վերջին օրը մը կ'ձանուցանէր թէ Պ. Բեքոտն սպաննող միւս չարագործներն ալ ամբողջ գտնուելով Սերայեվո տարուեր են հոն պատերազմական ատեանին առջիւ զատուելու:

ՕՐԱՑՈՑ

1879

ՏԱՐԻՈՅՆ

Երեսուդէմայ միաբանութեան վանքէն իւր ընծայուած է յառաջիկայ տարուան Օրացոյցը, որն որ մեր ազգին սովորական տօմարէն և աստղաբաշխական երեւութից գիտելիքներէն ու ծանօթութենէն զատ կ'արտունակէ նաև աշխարհի նշանաւոր անցից ժամանակագրութիւնը և քաղաքական ընդհանուր հանդիսաւոր տօնախմբութեանց ցանկը:

Կ'ձախուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին հարկը փարայ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ԳՐԵՑ

Ս.

Սոյն փոքրիկ երկասիրութիւնը որ եղբարակտն սիրոյ ձօն մ'է, կը պարունակէ զօղորդիկ խորհրդածութիւններ, որ պատիւ կը բերեն երկտառագ հեղինակին:

Կեդրոնատեղին է Սրապեան Պաղտատար աղայի գրատունը Մէրճան փողոց, և գտնուի նաև բոլոր գրավաճառաց քով: Գին մէկ հինգնոց թղթագրամ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հին ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

Երեսուդէմայ Միաբանութեան

Ս. Յակօբեանց ապրողէն այս անգամ մաքուր տպագրութեամբ իւր ընծայեալ այս գործը, որ 326 երեսէ բաղկացեալ գիրք մն է, Հին Կտակարանի պատմութեան զիստաւոր ու երեւելի անցից ուսմանը մասին վարժարանաց ու նախակրթարանաց մէջ յաղորդութեամբ գործածուելու ընտրութիւն և արժանիք մը ունի:

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով, ի գին 7 ղշ. ողջ գրամ:

ՀՈՄ ԴՊՐՈՅ ԱՂԶԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

Այս զարդը վերստին պիտի բացուի Սեպտեմբեր 8/17ին իւսկիտար, Սէւմալը թաղը, Հայոց եկեղեցւոյն մօտ, Գիւրգէի պաշի փողոցը թիւ 16 Դորալէն յարմար եւ գեղեցիկ տան մէջ:

Գարդին լեզուն Անգղիերէն է: Անգղ. թիւան եւ հանգստեան, ինչպէս նաև դատարարական մէջ յառաջադիմութեան համար զարդոյ մեծամեծ առաւելութիւն:

Ներ ունի Անոնք որ այս առաւելութիւնը ստուգել կը փափաքին կրնան անձամբ գալ եւ տեսնել շարժումն մէջ որ օր օր կ'ուղեն, իաց ի կիրակի օրերէ:

ԵՄԱԽԲ

Գեղերթիկ աշակերտաց համար տարին 26 լիրա: Յորեկուան աշակերտաց համար տարին 6 լիրա: Դաշնակի համար տարին 6 լիրա:

Շատ փափաքելի է որ վարժարանը ընդունուի ուղղա աշակերտուհիք ներկայ գտնուին շրջանին առաջին օրը:

Հալաթիա ԴՇ. 13 Սպտմ:

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ՍՐԺ.

Բաց	13.24
Գոց	13.25
Բարձր զին	13.28
Ցած զին	13.21
Թղթագրամ բաց	324.00
բարձր	327.20
ցած	324.00
Ժամը 11	326.20

Փոխ. 63ի	Փր. 078.00
» 65ի	» 083.00
» 69ի	» 078.00
» 73ի	» 067.00

Գանձատուն	23.50
Սօրէթէ Ժէնէրալ	3 37
Սօրէթէ Օթօման	3.15
Պանք ալ Բօնաթ.	6 20
Բրէտի Ժէնէրալ	4 35
Թրամիլէյ	4 35
Բօնա Երկաթ ուղի	48.25

ԸՆԹԱՅԻՐ ԴՐԱՄՈՅ

(Ու. ար. 100 ր. 1 հալ.)	
Անգլ. ասի	109.04
Գաղղ.	87.15
Բօլ	89.06
Բարալօն արծաթ	16.20
» թղթագրամ	11.00
Բըլմից	51.05
Հինգնոց	20.00
Մէթալիք	20 30
Ճերմակ մէծիտ	06.16
Պլինձ	179.00

ՄԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՋԱՆ

ԳՏՈՒԱՄ

ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի զեղը բոլորովին բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գործածուի ու բաղմամբ ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բժշկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ Բօլի, Բօտամբօսի, մէլքի կամ Բիլքից ցաւեր ու նաև թանջը, Բօլէրու և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս զեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով: Այս զաւաթ Լուրի մէջ, զիւր ապուրի մը զրգալէն աւելի շաքար, վրան լեցուր անուշի զրգալ մը Փանասէ աղէկ մը խառնէ ու խմէ:

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուռեցիի համար զեղը վերայիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու անուշի զրգալ այն բաղադրութեան խմէ: Յօդացաւի, Բիւմաթիլմի, Ուրքի ցաւի, Ստամբուի սկստակ տեսակ կանաչի ցաւերու հաւմար դուրսէն Փանասէ քաղցր աղէ մը շիւրու է: Այլուսի ցաւի համար քիչ մը բաղադրակ Գանասի մէջ թաթիլելով ցաւած ակաւային վրայ դնելու է:

Ամեն տեսակ երբոր ցաւի մը համար դուրսէն Փանասէ քիչ հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի շուտ բժշկուելու կըլլայ:

Մարմնոյ սրբուած կամ ճմուռած տեղերը բժշկելու համար փոսնգը պատահածին պէս Փանասէին վրան աղէկ մը լեցնելու է: Գանասէ կով և լ. կարուած վերքերը բժշկելու համար՝ արիւնը չորացած շուտով մը վերքը կապելու և կապին վրայէն Փանասէ լեցնելու է մինչև որ աւելի

թրջի: Փանասէն նաև արեան շրջանը նարազացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ:

Այս զեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօ էն գրել աւելորդ կը համարուի, գործածողները զայն միշտ կը գողեն, ուղղը կրնայ անձամբ փորձել. զինն ածան է: Կը ծախուի Միւսասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ Բ. Գալաթիա Կ. Պօլսոյ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՌՈՍԱՍԱՆ ԿԵՍԱՐԱՑ

ԳՐԻՍ ՍՈՒԵՏՈՒՐՈՍԻ

Թարգմանաց Ե. Մ. Ս.

Սոյն պատմութեան երկրորդ և վերջին հատորն ալ իզմիրի Տէտէեան եղբորց տպարանէն իւր ընծայուելով, կ'ձախուի Եֆէնի-Ճամի Զիլիկիրէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով: Գին 1 ֆրանք 25 սանթիմ:

ՄԼԹՈՏԻ ՎՐԱՑ

ԳՐԵՑ

Դ. ԿՈՍՏԱՆԴՆԱՆ

Արեւելեան Գրական Տպարան

Սոյն առաջին հատորը որ 165 երեսէ կը բաղկանայ, իզմիրի Տէտէեան եղբորց տպարանէն իւր ընծայուելով կը ծախուի Եֆէնի-Ճամի Զիլիկիրէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը եւ ուրիշ գրավաճառաց քով:

Գին մէկ քաղցր մէծիտ

ՀԱՄԱՐՈՑ

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՌՈՍԱՍԱՆ ՀԱՄԱՐ

Մամուրեան էֆէնիի յօրինած և իզմիրի Տէտէեան եղբորց տպարանէն իւր ընծայուած այն ընտիր գործին երկրորդ մասը, այն է Միւլին Գարու պատմութիւնը որ 808 երեսէ կը բաղկանայ, Պօլսոյ հասած ըլլալով, կը ծախուի Եֆէնի-Ճամի, Զիլիկիրէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով:

Գին կաղմեալ օրինակին 4 ֆրանք:

ՏՕԲԹՕՐ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

ԳԱԼՅԱԿԱՆ

Մեծ Տօքթօր. Մ. Գալիպիան էֆէնիի, հինգաթիլ օրերը ժամը 6 էն մինչև 9 Կ. Պօլսոյ Կէտիկ բան շա, Միւլէլիմ ճատտէ փողոցը 17 թիւ իւր տունը, երկուշորթի օրեր ալ ժամը 2 էն մինչև 3ը Կոսկա Գերձակեան Գալիպի էֆէնիի գեղաւոր ճրարար հիւանդ նայելով, երեքշորթի և ուրիշ օրերն ալ զարձալ իր տունը ժամը 5 էն մինչև 8ը հի անգ պիտի ընդունի:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՏՕՄԱՐԱԳԻՏԱԹԻՒՆ

ՊԱՐՁՆԻ ԿՐԿԻՆԱՍՈՒՄԱՐ ՈՐ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ
Փոխանակարի, հաշուեցուցի, բեռնագրի, վարձագրի, հաշուութացի և այլոց ձևեր և օրինակներ:

Ի ՊԵՏՍ

Վարժարանաց և վաճառականաց

Ն. ՏԻԻԶԷՆՃԵԱՆԷ

Տպագրեալ արդեամբ և ծախուի Մ. Տեղրան էֆ. Գարապէտեանի: Կեդրոնատեղին է Պօլսոյ Մէրճան շարը թիւ 33 Սրապեան Պաղտատար աղայի գրատունը: Բերոյ Մ. Վալսի գրատունը եւ ուրիշ Հայ գրավաճառաց քով:

Գին կաղմեալ օրինակին երեք քաղցր մէծիտ:

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻԻԼՊԷՆՃԵԱՆ